

XXIII Olimpiada Znajomości Afryki – II etap

8 marca 2025 r.

TEST

Test składa się z 70 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, z których tylko jedna jest właściwa. Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za prawidłową i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź**. Zakreślenie więcej niż jednej odpowiedzi traktowane będzie jako odpowiedź błędna. Na końcu przepiszesz zakreślone przez siebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi**.

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi – zero punktów. Za rozwiązanie testu można zatem otrzymać maksymalnie 70 punktów.

Na rozwiązanie całego testu masz 90 minut (1,5 godziny).

Pamiętaj, że udział w Olimpiadzie to nie klasówka – jest dobrowolny i wyraża chęć przygody, jaką jest spotkanie z Afryką! **POWODZENIA!**

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła	
Adres mailowy	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	55. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	56. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	57. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]	58. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]	59. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]	60. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]	61. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]	62. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]	63. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]	64. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]	65. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]	66. [A] [B] [C]
13. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]	67. [A] [B] [C]
14. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]	68. [A] [B] [C]
15. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	51. [A] [B] [C]	69. [A] [B] [C]
16. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	52. [A] [B] [C]	70. [A] [B] [C]
17. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	53. [A] [B] [C]	
18. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	54. [A] [B] [C]	

1. [KH] Asmara i Massawa to główne miasta: a) **Erytrei**, b) Etiopii, c) Somalii.
2. [KH] Monrowia to stolica: a) Beninu, b) **Liberii**, c) Nigerii.
3. [MHW] John Garang to: a) **bohater walki narodowyzwolenczej w Sudanie Południowym**, b) pierwszy prezydent Sudanu, (c) najsłynniejszy muzyk jazzowy z Sudanu.
4. [MHW] Kwame Nkrumah to pierwszy prezydent: a) Tanzanii, b) Ugandy, c) **Ghany**.
5. [MHW] Programy Przystosowania Strukturalnego to: a) **wolnorynkowe reformy proponowane państwom afrykańskim w latach 90. XX wieku**, b) pakiety pomocy humanitarnej w czasie kryzysów żywnościowych, c) działania dostosowawcze na polu polityki społecznej w Kenii i Ugandzie.
6. [MHW] Jednym z nielicznych przywódców afrykańskich, którzy w latach 80. XX w. dobrowolnie oddali władzę był: a) Kamuzu Banda, b) Kenneth Kaunda, c) **Julius Nyerere**.
7. [MHW] Określenie „stracona dekada” Afryki odnosi się do: a) lat 60. XX w., b) **lat 80. XX w.**, c) lat 90. XX w.
8. [MHW] Wieloletnim przywódcą Zimbabwe był: a) Mengystu Hajle Marjam, b) Mobutu Sese Seko, c) **Robert Mugabe**.
9. [MAR] Poligamia to: a) wielodzietność, b) **wielożeństwo**, c) wielobóstwo.
10. [MAR] Królobójstwo praktykowali: a) Nuerowie, b) Berberowie (Imazighen), c) **Szylukowie**.
11. [MAR] Grzmot uznawany jest za trzeszczenie stawów w wierzeniach: a) **Kikuju**, b) Szona, c) Zulusów.
12. [MAR] Pająk symbolizuje mądrość w wierzeniach: a) **Akan i Aszantów**, b) Buszmenów, c) Lango i Turu.
13. [MAR] Wierzenie o stworzeniu ras z różnych kolorów gliny było powszechne u: a) Herero, b) Szonów c) **Szyluków**.
14. [MAR] Umiejętność kowalstwa była darem Boga dla ludzi w wierzeniach: a) Acholi, b) **Pigmejów**, c) Zulusów.
15. [MAR] Za wynikającego z tradycji założyciela Kościoła koptyjskiego uznawany jest ewangelista: a) Łukasz, b) **Marek**, c) Mateusz.
16. [RAZ] Do królestw Międzyjeziora nie należało państwo: a) Buganda, b) Kitara, c) **Zimbabwe**.
17. [RAZ] Kult Rjangombe należy do tradycyjnych wierzeń: a) królestwa Bugandy b) ludów nilockich, c) **królestwa Rwandy**.
18. [RAZ] Kintu jest herosem z legend: a) **królestwa Bugandy**, b) królestwa Kitary, c) ludów nilockich.
19. [RAZ] Lud Sukuma należy do jednej z większych grup etnicznych: a) Kenii, b) Somalii, c) **Tanzanii**.
20. [RAZ] Do ludów nilockich nie należą: a) Dinka, b) **Nyamwezi**, c) Szylukowie.
21. [RAZ] Wyspa i miasto Kilwa położone są na wybrzeżu: a) Morza Czerwonego, b) Oceanu Atlantyckiego, c) **Oceanu Indyjskiego**.
22. [FA] Król Belgii Leopold II w zamian za zgodę na objęcie władzy nad częścią Środkowej Afryki obiecał innym europejskim kolonizatorom: a) **zniesienie niewolnictwa i szerzenie chrześcijaństwa**; b) eksploatację surowców naturalnych wyłącznie dla Belgii; c) oddanie ziemi lokalnym władcom.
23. [FA] Która z poniższych grup etnicznych była faworyzowana przez Brytyjczyków podczas kolonialnych rządów w Nigerii: a) Joruba, b) Zulu, c) **Hausa-Fulani**?
24. [FA] Somalia zaoferowała Związkowi Radzieckiemu w 1974 roku: a) dostęp do magazynów ropy naftowej, b) **dostęp do bazy w Berberze**, c) dostęp do Kanału Sueskiego.
25. [FA] Jaką rolę odegrał Front Wyzwolenia Narodowego (FLN) w historii Algierii? a) Był ruchem wojskowym wspieranym przez Francję. b) **Był czołową siłą polityczną, która wygrała walkę o niepodległość**. c) Był organizacją międzynarodową wspierającą rewolucję w Algierii.
26. [FA] Jakim mianem nazywana jest Rwanda w kontekście rozwoju gospodarczego: a) Perła Afryki, b) Dolina Krzemowa Afryki, c) **Singapur Afryki**.
27. [DA] Kuszyci, Niloci i Bantu osiedlali się na terenach Afryki: a) południowej, b) **wschodniej**, c) zachodniej.
28. [DA] Nazwa „Ta Neczer” („Kraj Boga”) odnosi się do: a) Egiptu Górnego, b) Nubii, c) **Krainy Punt**.
29. [DA] Imperium Monomotapy powstało na obszarze dzisiejszego państwa o nazwie: a) Somalia, b) Tanzania, c)

Zimbabwe.

30. [DA] Aksum powstało na obszarze dzisiejszego państwa o nazwie: a) Egipt, b) **Etiopia**, c) Somalia.
31. [DA] Oddziały amazońskie wchodziły w skład oddziałów wojskowych państwa: a) Aszanti, b) **Dahomej**, c) Kongo.
32. [DA] Musa I był władcą: a) Etiopii, b) Konga, c) **Mali**.
33. [DA] Radama I był władcą: a) Bugandy, b) **Madagaskaru**, c) Zanzibaru.
34. [DA] Pierwsze afrykańskie państwo, które formalnie uzyskało niepodległość (1847 r.) to: a) Egipt, b) **Liberia**, c) Związek Południowej Afryki.
35. [DA] W 1990 roku, jako jedno z ostatnich państw kolonialnych, niepodległość uzyskała/ło: a) Angola, b) **Namibia**, c) Zimbabwe.
36. [DA] Powstanie Mau-Mau (1952-1955) wybuchło na terenie: a) Algierii, b) **Kenii**, c) Namibii.
37. [DA] Gamal Abdel Naser był wieloletnim przywódcą: a) Algierii, b) **Egiptu**, c) Tunezji.
38. [G24] Obecnie najmniejsze państwo (pod względem powierzchni) należące do Afryki to: a) Mauritius, b) **Seszele**, c) Wyspy św. Tomasza i Książęca.
39. [G24] Obecnie największe państwo (pod względem powierzchni) należące do Afryki to: a) Demokratyczna Republika Kongo, b) **Algieria**, c) Sudan.
40. [G24] Liczba ludności w Afryce jest największa ze wszystkich kontynentów, w 2024 r. według Geografia24.pl przekroczyła: a) 1,3 mld, b) 1,4 mld, c) **1,5 mld**.
41. [G24] Największa pustynia świata, znajdująca się w Afryce, to Sahara. Jej powierzchnia wynosi: a) 7,2 mln km², b) 8,2 mln km², c) **9,2 mln km²**.
42. [G24] Na Madagaskarze nie występuje klimat: a) podrównikowy wilgotny i suchy, b) zwrotnikowy wilgotny, c) **zwrotnikowy suchy**.
43. [G24] Państwo to ma największą liczbę oficjalnych języków w Afryce: a) Nigeria, b) Zambia, c) **Zimbabwe**.
44. [G24] Język szona należy do języków urzędowych: a) Sahary Zachodniej, b) Zambii, c) **Zimbabwe**.
45. [G24] Język berberyjski nie posiada statusu języka urzędowego w: a) Algierii, b) **Mali**, c) Maroku.
46. [G24] Antananarywa jest stolicą: a) Burundi, b) **Madagaskaru**, c) Mali.
47. [G24] Bamako jest stolicą: a) Burundi, b) Madagaskaru, c) **Mali**.
48. [G24] Gitega jest stolicą: a) **Burundi**, b) Madagaskaru, c) Mali.
49. [G24] Najdłuższą rzeką w Afryce jest Nil. Ile znajduje się na tym kontynencie rzek, których długość przekracza 100 km: a) **29**, b) 32, c) 35.
50. [G24] Najbardziej na zachód wysuniętym punktem (kontynentalnym) Afryki jest: a) **Przylądek Almadi**, b) Przylądek Hafun, c) Przylądek Igielny.
51. [G24] Archipelag Maskerenów należy do peryferii Afryki od strony: a) południowej, b) **wschodniej**, c) zachodniej.
52. [G24] W jakiej części Afryki położone są Góry Smocze: a) **południowej**, b) wschodniej, c) zachodniej?
53. [G24] Złote Wybrzeże to obecnie: a) Benin, b) **Ghana**, c) Liberia.
54. [G24] Wybrzeże Pieprzowe to obecnie: a) Benin, b) Ghana, c) **Liberia**.
55. [KCA] Do ludów Zatoki Gwinejskiej nie należą: a) Akan, b) Jorubowie, c) **Nuerowie**.
56. [KCA] Do ludów Afryki Wschodniej nie należą: a) **Ewe**, b) Kikuju, c) Masajowie.
57. [KCA] Do ludów Afryki Południowej nie należą: a) **Hausa**, b) Hererowie, c) Zulu-Kosa.
58. [KCA] Podstawę tradycyjnej egzystencji Pigmejów było: a) pasterstwo, b) rolnictwo, c) **zbieractwo i łowiectwo**.
59. [KCA] Podstawę tradycyjnej egzystencji Tutsi było: a) **pasterstwo**, b) rolnictwo, c) zbieractwo i łowiectwo.
60. [EA] Według adhortacji *Ecclesia in Africa* inkulturacja ma dwa wymiary: z jednej strony jest „zakorzenianiem

chrześcijaństwa w różnych kulturach”, a z drugiej strony: a) „**oznacza wewnętrzne przekształcenie autentycznych wartości kulturowych przez ich integrację w chrześcijaństwie**”, b) jest „dostosowaniem chrześcijaństwa do różnych kultur”; c) ani odpowiedź „a”, ani odpowiedź „b”.

61. [EA] Który z tych papieży pochodził z Afryki: a) **Wiktor I**, b) Linus, c) Zozym.
62. [EA] Jaka powinna być postawa Kościoła katolickiego wobec problemów społecznych w Afryce według Jana Pawła II? a) **Wspólnota Kościoła zawsze powinna udzielać się społecznie w trosce o pokój, sprawiedliwość i godność człowieka**. b) Kościół powinien zajmować się wyłącznie kwestiami religii. c) Kościół jest zobowiązany zajmować się problemami społecznymi wyłącznie podczas wojny.
63. [EA] W obliczu jakiego wydarzenia zostało zwołane Specjalne Zgromadzenie Synodu Biskupów poświęcone Afryce?: a) Światowych Dni Młodzieży w Maroku; b) setnej rocznicy rozpoczęcia działalności misyjnej w Afryce; c) **trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa**.
64. [EA] Do jakiej postaci biblijnej porównana jest rola Kościoła katolickiego na kontynencie afrykańskim?: a) **dobrego Samarytanina**; b) ubogiego Łazarza i bogacza; c) króla Salomona.
65. [AM] Adhortację *Africae munus* ogłosił papież: a) Benedykt XIV, b) Benedykt XV, c) **Benedykt XVI**.
66. [AM] W jakim kraju została podpisana adhortacja *Africae munus*: a) Włochy, b) Watykan, c) **Benin?**
67. [AM] W afrykańskiej wizji świata, według papieża zawartej w adhortacji *Africae munus*, życie jest postrzegane jako rzeczywistość, która łączy i obejmuje: a) tylko osoby dorosłe i dzieci mające się narodzić; b) **przodków, osoby żyjące i dzieci mające się narodzić**; c) tylko przodków, osoby dorosłe i dzieci.
68. [AM] Papież w adhortacji *Africae munus*, w formie podpunktu, w rozdziale „Afrykańska wizja życia”, poruszył temat: a) sztucznej inteligencji, b) **poszanowania stworzenia i ekosystemu**, c) rozruchów wojskowych.
69. [AM] Dokończ zdanie adhortacji: „Działając we współpracy ze wszystkimi innymi sektorami społeczeństwa obywatelskiego, Kościół musi ujawniać niesprawiedliwy porządek, który przeszkadza ludom afrykańskim w umacnianiu ich...: a) roli międzynarodowej, b) **gospodarki**, c) niezależności politycznej”.
70. [AM] Według papieża, pamięć Afryki zachowuje bolesne wspomnienie blizn pozostawionych przez: bratobójcze walki między wspólnotami etnicznymi, niewolnictwo i: a) wyzysk gospodarczy; b) epidemie; c) **kolonizację**.

Symbol w nawiasie ukazuje źródło pytania: [DSA] Davidson B., *Stara Afryka na nowo odkryta*, Warszawa 1961 (i inne wydania); [DA] Dzieje Afryki, Polityka [wydanie specjalne]. Pomocnik Historyczny 8/2020 [ebook lub wersja tradycyjna]; [FA] Faloyin Dipo, *Afryka to nie państwo. Pora przełamać stereotypy*, Kraków 2024; [G24] Geografia24.pl (dane dotyczące Afryki); [EA] *Posynodalna adhortacja apostolska „Ecclesia in Africa”* (14.09.1995); [KH] Kapuściński R., *Heban*, Warszawa 2005 (i inne wydania); [KCA] Komorowski Z., *Kultury Czarnej Afryki*, Wrocław 1994.; [MAR] Mbiti J. S., *Afrykańskie religie i filozofia*, Warszawa 1980; [MHW] Meredith M., *Historia współczesnej Afryki*, Warszawa 2020 (lub 2023); [PRA] Piłaszewicz S., *Religie Afryki*, Warszawa 2000; [RAZ] Rzewuski E., *Azania zamani. Mity, legendy i tradycje ludów Afryki Wschodniej*, Warszawa 1978; [AM] *Posynodalna adhortacja apostolska „Africae munus”* (19.11.2011).

Wszystkich maturzystów zainteresowanych tematyką afrykańską zapraszamy, by połączyli swą pasję z rzetelnym przygotowaniem do pracy zawodowej, podejmując STUDIA AFRYKAŃSKIE, kierunek prowadzony w Instytucie Bliskiego i Dalekiego Wschodu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Zapraszamy do odwiedzenia naszej strony internetowej oraz social mediów. **Adres strony:** <https://orient.uj.edu.pl/studia/afrykanskie>

Pamiętaj, że udział w XXIII Olimpiadzie Znajomości Afryki powinien być dla Ciebie przygodą, a nie stresującym egzaminem! POWODZENIA!

**OLIMPIADA
ZNAJOMOŚCI
AFRYKI**